

AVTO SANOATIDA LOGISTIK JARAYONLARNI TAKMONLASHTIRISH

Egamberganov Isobek Hamdambek o'g'li

Jizzax politexnika instituti Transport Vositalari muhandisligi yo'nalishi 101-22

Guruh talabasi

Annotatsiya: *Maqolada logistika ta'minoti zanjiri ishtirokchilarining o'zaro hamkorligi uchun yangi integratsiya tizimini yaratish zarurati asoslanadi. Tadqiqot davomida muallif "AVTOVAZ" OAJ logistika jarayonlari samaradorligiga to'sqinlik qiluvchi asosiy muammolarni aniqladi. Butlovchi qismlar yetkazib beruvchilar va avtomobil ishlab chiqaruvchilar o'rtasidagi munosabatlarni yaxshilashning asosiy yo'nalishlari belgilab olindi. tomonidan ishlab chiqilgan amaliy maslahat, logistika ta'minot zanjiri samaradorligini oshirishni ta'minlash*

Kalit So'zlar: *logistika ta'minoti zanjiri, materiallar oqimi, ishlab chiqarish ichidagi oqim, avtokomponentlar yetkazib beruvchisi, "Just In Time" tizimi.*

Zamonaviy iqtisodiy sharoitlar avtokomponentlarni ishlab chiqaruvchilar va etkazib beruvchilar o'rtasidagi munosabatlarning o'zgarishi, alohida transport vositalari ichidagi iqtisodiy aloqalarni optimallashtirish bilan tavsiflanadi. qurilish kompaniyalari, dilerlik tizimlaridagi o'zgarishlar. Rossiyada avtomobilsozlikning samarali faoliyati muammolarining murakkabligi, xilma-xilligi va ahamiyati tadqiqotning dolzarbligini aniqladi. Mahalliy avtomobil ishlab chiqaruvchilari barcha manfaatdor tomonlarning o'zaro hamkorligi uchun yangi integratsiya tizimini qurishlari kerak, bu esa iste'molchilar talabiga tez javob bera oladigan, ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar sifatini oshirishga, mahalliy avtomobillar tannarxini optimallashtirishga yordam beradigan moslashuvchan ishlab chiqarishni yaratishga yordam beradi. bozor muhitida raqobatbardoshlikning eng muhim omillaridan biri hisoblanadi. Korxonaning yana bir raqobatbardosh ustunligi uning moslashuvchanligi darajasidir, ya'ni. atrof-muhit sharoitlarining o'zgarishiga o'z vaqtida va to'liq moslashish qobiliyati, xaridorlarning ehtiyojlariga qarab ishlab chiqarilgan mahsulotlarning assortimenti va sifatini qanchalik tez o'zgartirishi mumkinligi, chunki bu muhim omillardan biridir. bozorda korxonaning yashashi va rivojlanishini ta'minlash. Aksariyat tadqiqotchilar shartlar ostida, deb hisoblashadi bozor iqtisodiyoti ishlab chiqarish tizimining moslashuvchanligi va moslashuvchanligi ishlab chiqarish samaradorligini oshirishning ajralmas shartidir. Kompaniyaning raqobatbardoshligining yana bir omili - bu ishlab chiqarish ritmi bilan ta'minlangan buyurtmaning o'z vaqtida bajarilishi. Ritmik ish deganda korxonaning barcha bo'linmalari tomonidan ishlab chiqarish shartlariga rioya qilishni, ishlab chiqarish jarayonining uzluksiz oqimini ta'minlaydigan oldindan belgilangan jadval bo'yicha tegishli assortiment va sifatdagi mahsulotlarni chiqarish rejasini tizimli ravishda amalga oshirish tushuniladi. va to'liq foydalanish ishlab chiqarish resurslari... Qoidaga ko'ra, korxonaning barcha tarkibiy bo'linmalarining ritmik ishlashi mahsulotning bir xilda chiqarilishini ta'minlaydi, bu esa mahsulotni iste'molchiga o'z vaqtida etkazib berish imkonini beradi va shu bilan raqobat afzalliklari... Ishlab chiqarish ritmini buzish shartnomalar bo'yicha etkazib berish rejasining buzilishiga olib keladi. Noto'g'ri ish ishlab chiqarishni tartibsizlikka olib keladi, ish vaqtdan

tashqari ishlarga, xarajatlarning ortishiga, mehnat intizomining pasayishiga va mahsulot sifatining yomonlashishiga olib keladi. Ritmik mehnat jonli va moddiylashtirilgan mehnatdan oqilona foydalanish, binobarin, korxonalar samaradorligini oshirishning eng muhim shartlaridan biridir. Logistika kontseptsiyasi asosida korxonalar o'rtasidagi o'zaro hamkorlikning integratsiya tizimini qurish mumkin. Logistika salohiyati ortib borayotgan raqobat sharoitida strategik omil bo'lib, kompaniyalarning maqsadlarini o'z vazifalari doirasida amalga oshirish imkonini beradi. Bu logistika tamoyillari bo'yicha etkazib berish, ishlab chiqarish va sotishni tashkil etish, bu korxonaning kerakli darajadagi moslashuvchanligini va ish ritmini ta'minlaydi. Logistika tovarlar va materiallar inventarlarini (inventarizatsiya) oqilona boshqarish imkonini beradi va tayyor mahsulotlar, umumiy xarajatlarni optimallashtirish va narxlarni pasaytirishga yordam beradi va shu bilan oshadi raqobatbardosh pozitsiyalar bozorda sanoat korxonalari. Logistika menejmenti moddiy resurslarni xarid qilish hajmini va tayyor mahsulot ishlab chiqarishni prognoz qilingan (marketing tadqiqotlari asosida) sotish hajmi bilan samarali muvofiqlashtirishni ta'minlaydi. 2. Komponentlar va ish qismlarini etkazib berishni amalga oshirishga erishish uchun "aynan PD dasturiy ta'minotni rejalashtirish xizmati buyrug'i ostida "Just In Time" tizimiga ko'ra vaqt (ishlab chiqarish bo'limi dvigatellar ishlab chiqarish), "KHP" axborot tizimiga ko'ra emas. "Ta'minotlar borishini monitoring qilish" axborot tizimi konveyerni har kuni bir tekisda ta'minlayotganligi sababli, asosiy konveyer ishga tushirilishi hisobga olinmaganligi sababli, liniyada zaxiralarning ko'pligi yoki tanqisligi kuzatilmoqda. Bu salbiy oqibatlarga olib keladi, chunki zaxiralarning xavfsizligini nazorat qilish uchun qo'shimcha saqlash joylari va inson resurslarini talab qiladi, shuningdek, o'g'irlik va ishlamay qolish bilan bog'liq xarajatlar va xavflarni oshiradi. PD dasturiy ta'minotini rejalashtirish xizmati buyurtmasi bo'yicha JIT tizimi orqali etkazib berish orqali ishni hisobga olgan holda montaj liniyasida CI (komponentlar) va blankalarni kerakli vaqtda va kerakli hajmda olishga erishish mumkin bo'ladi. yoki asosiy konveyerni to'xtatish, bu yo'qotishlarni oldini oladi.

Avtomobillar uchun butlovchi qismlar va yig'malarni ishlab chiqarishda moslashuvchanlikning yo'qligi muammosi ishlab chiqarish sexlarida katta hajmdagi tugallanmagan ishlarning (tugallanmagan ishlarning) muammosiga olib keladi, bu esa ishlov berish liniyasi yaqinidagi orqada qolgan qismlarning mavjudligi bilan tavsiflanadi. , bu ishning bajarilishiga salbiy ta'sir qiladi. Shuning uchun samarali ish uchun zaruriy shart do'konlarda WIPni kamaytirishdir. Mehnat unumdorligini oshirishga qat'iy ravishda smena topshirig'i uchun blankalarni berish orqali erishish mumkin, ular PD dasturiy ta'minotining omborlariga topshirilishi kafolatlanishi kerak. Bundan kelib chiqadiki, chiziqdagi stavka doimiy va tayyor mahsulot ombordan qabul qilingan ignabargli mahsulotga teng. Yana bir muammo - bu oxirgi foydalanuvchini (PD ustaxonalari) ta'minlash uchun mas'uliyatning katta zanjiri bo'lib, u erda hozirgi vaqtda PD vositachilar (sotib olingan tovarlar va materiallarning DPL omborlari (Logistika direksiyasi)) orqali ta'minlanadi. umumiy boshqaruv vosita ishlab chiqarish logistikasi, uning yechimini buyurtmani PD dasturiy ta'minot muhandisidan to'g'ridan-to'g'ri etkazib beruvchiga o'tkazishdir. Komponentlar uchun buyurtma yaratish uchun mavjud ketma-ketlik diagrammasi 3-rasmda ko'rsatilgan.

Sanoat korxonasining raqobatbardoshligini oshirish uchun logistika talablari

Hozirgi vaqtda "AVTOVAZ" OAJ korxonasining logistika jarayonlarini o'rganar ekanmiz, ularning past samaradorligini qayd etish mumkin, bu bir qator muammolar bilan bog'liq, masalan:

a) avtomobillar uchun butlovchi qismlar va agregatlar ishlab chiqarishda moslashuvchanlikning yo'qligi;

b) tashqi etkazib beruvchilarning moddiy-texnik ta'minotining yomonligi (masalan, AVTOVAZ, "Polad" OAJ uchun butlovchi qismlar yetkazib beruvchisi);

c) oxirgi foydalanuvchini (dvigatel ishlab chiqarish ustaxonalari) ta'minlash uchun mas'uliyatning katta zanjiri;

d) butlovchi qismlarni yig'ish liniyasiga bir kundan ko'proq vaqt talab qiladigan tara joylariga etkazib berish;

e) ishlab chiqarish sexlarida WIPning yuqori hajmi;

f) GM-AVTOVAZning oxirgi foydalanuvchisini ta'minlash uchun mas'uliyatning katta zanjiri.

Avtomobillar uchun butlovchi qismlar va yig'malarni ishlab chiqarishda egiluvchanlikning yo'qligi muammosi endi asosiy konveyer (GC) ishga tushirilishidan qat'i nazar, ta'minlash "KHP" axborot tizimi bo'yicha kun davomida teng ravishda amalga oshirilishi bilan bog'liq.). Ushbu muammoni hal qilishdan maqsad iste'molchining ehtiyojlarini JIT (Just in Time) tizimiga muvofiq, liniyada minimal zaxiralar bilan "o'z vaqtida" qondirishdir, yig'ish liniyasidagi zaxiralar esa 2-4 dona bo'lishi kerak. soat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi tadbirlarni amalga oshirish kerak.. Inventarizatsiya bo'lmaganda moddiy oqimlarning uzluksizligini ta'minlaydigan Kanban pull axborot tizimini joriy etish. Bunda ishlab chiqarish zahiralari oraliq saqlash omborlari bundan mustasno, logistika ishlab chiqarish jarayonlarida kerakli joylarga kichik partiyalarda yetkazib beriladi va tayyor mahsulotlar ishlab chiqarilishi bilan xaridorlarga jo'natiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1.A.P. Gradov, A.G. Berman, V.N. Vasilev va T.G. Sadovskaya ishlab chiqarishning texnik darajasi, uni jihozlash kontseptsiyasi asosida moslashuvchanlikni belgilaydi.

2.A.I. Mashistov, G.A. Matrosov, I.N. Omelchenko, E.M. Karlik, E.Sh. Gelgor, A.S. Joginning fikricha, moslashuvchanlik bozor ehtiyojlariga tez javob berish qobiliyati bilan

3.E.A. Sa-tel, V.M. Kovan, A.A. Kokhtev, S.A. Heyman, O.G. Turovets, V.N. Rodionova, V.N. Samochkinning fikricha, moslashuvchanlik tizimning unga yuklangan turli vazifalarni bajarishda uni qayta ishlatish qobiliyatidir.

4.Kuznetsov V.N., Syardova O.M. Avtomobil korxonalarining ta'minot zanjirida buyurtmalarni boshqarish // Rossiya va xorijda iqtisodiy fanlar. - 2014. - XIV-son. - S. 58-61.